

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

31 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Ursache Petru,

Judecători - Timofti Vladimir, Toma Nadejda,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către inculpatul Erhan Petru, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2016, în cauza penală privindu-l pe

Erhan Petru Xxx, născut la xxx, originar și domiciliat în s. Xxx, r-nul Xxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 03.06.2015 - 19.10.2015 (prima instanță);
2. 06.11.2015 - 15.12.2015 (instanța de apel);
3. 25.03.2016 - 19.07.2016 (instanța de recurs ordinar);
4. 12.08.2016 - 27.09.2016 (instanța de apel);
5. 13.02.2017 - 31.05.2017 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 19 octombrie 2015, inculpatul Erhan Petru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal și i-a fost aplicată pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 luni, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Conform art. 90 Cod penal, a fost suspendată condiționat executarea pedepsei cu închisoarea aplicată inculpatului Erhan Petru pe un termen de probă de 1 an.

Acțiunea civilă depusă de către Rujanschi Valeriu a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța civilă.

2. Pentru a pronunța sentința în cauză, instanța de fond a reținut că, inculpatul Erhan Petru la data de 16 noiembrie 2011, aproximativ la ora 18:00, conducând automobilul de model „Moskvici 412” cu n/î C ET 414, pe traseul Hâncești - Chișinău, în direcția mun. Chișinău, avându-i în calitate de pasageri pe Lașcu Petru, Vulpe Maria

și Roșioru Nicolai, la intrare în s. Bardar, raionul Ialoveni ignorând prevederile art. 10 lit. b), art. 39 alin. (1), art. 40 alin. (1) lit. a), b) și art. 45 alin. (1) lit. a), b), d), alin. (2) al Regulamentului Circulației Rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13 mai 2009, care stipulează expres că, conducătorul de vehicul trebuie să posede cunoștințe necesare privind conducerea în siguranță a vehiculului pe drum, înainte de schimbarea direcției de mers să se asigure că această manevră va fi executată cu siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic, înainte de virare la stânga să se apropie din timp de axa drumului în cazul circulației dublu sens, să cedeze trecerea vehiculelor care vin din sens opus și numai după aceasta să traverseze banda opusă, să conducă în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, de situația rutieră precum și de dexteritatea în conducere, care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, iar în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, neținând seama de factorii susmenționați, efectuând manevra la stânga, direcția s. Bardar n-a cedat trecerea automobilului de modelul „Mercedes 208 D” condus de Rujanschi Valeriu, care se deplasa regulamentar din sens opus și ca rezultat s-a produs accident rutier. În rezultatul accidentului rutier pasagerului automobilului de modelul „Moskvici 412”, Lașcu Petru, conform raportului de expertiză medico - legală nr. 3446/D din 23.12.2011, i-a fost cauzată fractura închisă cominutivă pateleii humerale pe stânga cu deplasarea fragmentelor, fractura oaselor nazale fără deplasare, excoriații a feței, care în circumstanțele indicate se califică ca vătămare medie a integrității corporale și a sănătății, iar unitățile de transport au fost deteriorate.

Acțiunile lui Erhan Petru de către instanța de judecată au fost încadrate în dispoziția art. 264 alin. (1) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apel de către partea vătămată Rujanschi Valeriu, prin care a solicitat admiterea acțiunii civile înaintate de către partea vătămată Rujanschi Valeriu cu încasarea prejudiciului material în beneficiul lui în sumă de 24 790,92 lei, venitul ratat în sumă de 330 135,93 lei și suma prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei.

În argumentarea apelului declarat apelantul a invocat că instanța de fond greșit a lăsat examinarea acțiunii civile înaintate în ordine civilă, deoarece nu este necesitatea prezentării de noi probe sau cercetarea detaliată a lor. În mod greșit nu au fost acordate daune morale, cu toate că în urma accidentului a suferit traume psihice, ceea ce o îndreptățește să primească o sumă de bani recompensatoare. Partea vătămată a considerat că suma prejudiciului urmează a fi apreciat la suma de 50 000 lei, din motiv că ancheta penală a durat câțiva ani, a suportat prejudiciu sănătății, a pierdut locul de muncă, au apărut probleme în familie ca urmare a accidentului rutier. Urmare a

infracțiunii relatate a fost deteriorat considerabil automobilul de model „Mercedes 208 D”, n/î C JE 948 și reieșind din faptul că lui Rujanschi Valeriu i-a fost cauzat un prejudiciu considerabil. S-a efectuat un raport de expertiză care a stabilit că suma necesară aditării automobilului „Mercedes 208 D”, n/î C JE 948 este de 24 790,92 lei MD. Urmare a evenimentului rutier a pierdut venitul ratat în sumă de 330 135.93 lei MD.

Analizând motivele, apelantul a considerat că instanța de fond s-a pronunțat pur formal - superficial, fără a invoca motive relevante în decizia atacată, asupra argumentelor invocate de către partea vătămată în latura civilă, cu referire la dauna materială, ceea ce nu poate fi acceptat și necesar de casat în această parte.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2015, a fost respins ca nefondat apelul părții vătămate Rujanschi Valeriu, și menținută sentința fără modificări.

5. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19 iulie 2016 a fost admis recursul ordinar declarat de partea vătămată Rujanschi Valeriu, casată parțial decizia instanței de apel în latura civilă, în partea încasării prejudiciului moral și dispusă rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2016 a fost admis apelul părții vătămate, casată parțial în latura civilă sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de Rujanschi Valeriu încasând în folosul lui de la Erhan Petru prejudiciu moral în sumă de 15000 lei. În rest cerințele au fost respinse ca neîntemeiate.

Celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

6.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că, în cadrul examinării cauzei în instanța de fond partea vătămată Rujanschi Valeriu, cu respectarea prevederilor art. 219 Cod de procedură penală, a înaintat către Erhan Petru acțiune civilă prin care a solicitat încasarea prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei, prejudiciul material în sumă de 24 790,92 lei și venitul ratat în sumă de 330 135,93 lei.

Conform art. 225 Cod de procedură penală, judecarea acțiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acțiunii, se efectuează de către instanța de competența căreia este cauza penală. Contrar acestor prevederi legale instanța de fond a admis în principiu acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța civilă. Instanța de apel a considerat că instanța de fond incorect a respins acțiunea civilă în partea ce ține de recuperarea prejudiciului moral.

În acest sens, instanța de apel a reiterat că, potrivit art. 1422 alin. (1) Cod civil „în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc”.

Conform art. 1423 alin. (1) Cod civil, - „mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate”.

Conform pct. 25 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09.10.2006 cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, instanțele judecătorești, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi: - importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal și familial, onoarea, demnitatea și reputația profesională etc); - nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice (lipsirea de libertate, pricinuirea vătămării corporale, decesul persoanelor apropiate (rudelor), pierderea sau limitarea capacității de muncă etc); - felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezența ei. Instanțele judecătorești, la determinarea mărimii prejudiciului moral în echivalent bănesc, sînt în drept să ia în considerație și alte circumstanțe probatoare prin actele pricinii, în particular, situația familială și materială a persoanei care poartă răspundere pentru cauzarea prejudiciului moral părții vătămate.

Instanța de apel a menționat că în absența unor criterii pe baza cărora să se poată realiza o cuantificare obiectivă a prejudiciului moral, acesta se stabilește în raport cu consecințele negative suferite de persoană, importanța valorilor lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori, intensitatea cu care au fost concepute consecințele vătămării, măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială. În cuantificarea prejudiciului moral aceste condiții sunt subordonate condiției aprecierii rezonabile pe o bază echitabilă corespunzătoare prejudiciului real și efectiv produs reclamantului.

Instanța de apel a reținut că, criteriul general evocat în jurisprudența CEDO constă în aceea că, despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă reputației, avînd în vedere totodată gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora. În situația daunelor morale, datorită naturii lor nepatrimoniale, o evaluare exactă a acestora în bani nu este posibilă, întinderea despăgubirilor realizându-se prin apreciere raportată la elementele de fapt și gradul de vinovăție al persoanei vinovate.

Reieșind din circumstanțele cauzei, din acele suferințe psihice care au fost cauzate părții vătămate Rujanschi Valeriu prin acțiunile inculpatului, adică în urma accidentului rutier de care acesta este responsabil, suferințe care nici nu se supun aprecierii, ținînd cont de gradul de vinovăție al inculpatului, de starea lui financiară și avînd în vedere că sunt prejudiciate mai multe persoane, instanța de apel a considerat că pentru repararea

daunei morale părții civile Rujanschi Valeriu este echitabilă și suficientă pentru a aduce satisfacție morală suma de 15.000 lei, care a fost încasată de la Erhan Petru.

Pentru a dispune astfel, instanța de apel a ținut cont de faptul că, urmare a accidentului rutier partea vătămată a suportat vătămări corporale, a pierdut locul de muncă, din care motiv au și apărut problemele de familie. Într-adevăr, acest fapt i-a cauzat suferințe și psihice părții vătămate.

Totodată, suma solicitată de partea vătămată în mărime de 50 mii lei, instanța de apel a considerat-o exagerată și neproportională prejudiciului cauzat sănătății acesteia, cât și stării materiale și financiare a inculpatului care este în etate.

Referitor la încasarea prejudiciului material și venitul ratat cauzat, instanța de apel a reținut că Rujanschi Valeriu nu este proprietarul automobilului „Mercedes 208 D” cu numărul de înmatriculare CJE 948, proprietar fiind SRL „Dovax -Trans”, care a încheiat cu partea vătămată contract de deservire a rutei Pașcani - Chișinău.

Ținând cont de faptul că inculpatul nu recunoaște acțiunea civilă înaintată, iar pentru a stabili exact suma despăgubirilor convenite părții vătămate Rujanschi Valeriu, este necesar termen suplimentar, deoarece mărimea pagubei pretinse nu este justificată pe deplin prin probe utile, astfel, instanța de apel a admis în principiu acțiunea civilă a părții vătămate, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor materiale să hotărască instanța civilă.

7. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către inculpatul Erhan Petru, prin care indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia, pronunțată pe cauza dată în latura civilă, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat următoarele motive :

- art.427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;

- recurentul menționează că în cauza penală dată, Rujanschi Valeriu este recunoscut formal parte vătămată, în situația când el în urma accidentului rutier nu a avut de suferit fizic și material;

- în urma producerii accidentului rutier, pe care l-a comis, lui Rujanschi Valeriu nu i-au fost cauzate oarecare vătămări a integrității corporale pentru care să fie declarat vinovat, fie penal sau contravențional de producerea unor asemenea vătămări corporale fie medii sau ușoare, ori chiar neînsemnate;

- lipsește un raport de expertiză medico-legală în vederea stabilirii unor asemenea vătămări corporale în adresa lui Rujanschi Valeriu. Acesta nu a avut de suferit nici material;

- s-a constatat că mașina de model „Mercedes 208 D”, pe care o conducea Rujanschi Valeriu, implicată în accidentul rutier, aparține cu drept de proprietate cet. Ciobanu Angela, persoana care a și primit despăgubirea pentru prejudiciul material cauzat ei, în urma accidentului rutier;

- atât prin decizia instanței de apel, cât și prin sentința de condamnare a primei

instanțe, pronunțate în adresa inculpatului nu este constatat care sînt suferințele psihice primite de Rujanschi Valeriu în urma accidentului, din ce rezultă ele, gravitatea cauzării lor, iar mărimea compensației stabilite spre achitare de 15000 lei fiind pentru el prea mare, neținîndu-se cont că și el poartă o bună parte din vină în situația cînd se deplasa cu automobilul pe timp de noapte fără lumină.

8. Pe marginea recursului declarat a depus referință avocatul Doroftei Roman în numele părții vătămate Rujanschi Valeriu, prin care a solicitat inadmisibilitatea acestuia, cu menținerea deciziei atacate.

8.1. Referința a depus și procurorul, prin care a solicitat inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece decizia contestată este corectă și conform exigențelor legale, bazată pe dispozițiile art. 1423 alin. (1) și (2) Cod civil, instanța a motivat suficient soluția în acest sens, luînd în considerare caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al inculpatului, de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate, de circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul moral, precum și statutul social al persoanei vinovate.

9. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în baza materialelor din dosar, ținînd cont de opiniile avocatului și procurorului expuse în referințe, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor alin. (2) art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

Raportînd aceste prevederi la speța examinată, Colegiul penal reține că recurentul invocă ca temei pentru recurs pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, precum că hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Colegiul penal constată, că temeiul invocat nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului înaintat, nefiind stabilite presupusele erori de drept invocate de recurent.

Recurentul critică aprecierea probelor administrate de instanța de apel, astfel Colegiul penal menționează că conform art. 101 alin. (2) Cod de procedură penală, la faza judecării cauzei judecătorul apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege.

Colegiul penal reține, că instanța de apel, rejudecînd cauza și verificînd probele administrate legal de către organul de urmărire penală, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art. 101 Cod de procedură penală, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungînd la concluzia corectă cu privire la casarea sentinței în latura civilă în partea încasării prejudiciului moral părții vătămate Rujanschi Valeriu, ținîndu-se cont de prevederile art. 1423 alin. (1) și (2) Cod civil.

Criticile formulate de recurent privind soluționarea acțiunii civile au format obiect de discuție la rejudecarea cauzei în instanța de apel și cărora instanța le-a dat o motivare

corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie la pct. 6.1., soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin, și a cărei reluare nu se mai impune, având în vedere și faptul, că verificând hotărîrea atacată în raport și cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, în sensul că nu se identifică existența și a altor motive care analizate din oficiu să ducă la casare, urmează a se constata că recursul înaintat în cauză este vădit neîntemeiat.

Cu privire la argumentul invocat de recurent precum că „atît prin decizia instanței de apel, cît și prin sentința de condamnare a primei instanțe, pronunțate în adresa inculpatului nu este constatat care sînt suferințele psihice primite de Rujanschi Valeriu în urma accidentului, din ce rezultă ele, gravitatea cauzării lor, iar mărimea compensației stabilite spre achitare de 15000 lei fiind pentru el prea mare”, Colegiul penal consideră că este unul neîntemeiat și menționează în acest sens că instanța de apel corect și legal s-a expus în decizia sa asupra acestui fapt și anume că *„reieșind din circumstanțele cauzei, din acele suferințe psihice care au fost cauzate părții vătămate Rujanschi Valeriu prin acțiunile inculpatului, adică în urma accidentului rutier de care acesta este responsabil, suferințe care nici nu se supun aprecierii, ținând cont de gradul de vinovăție al inculpatului, de starea lui financiară și avînd în vedere că sunt prejudiciate mai multe persoane, Colegiul penal consideră că pentru repararea daunei morale părții civile Rujanschi Valeriu este echitabilă și suficientă pentru a aduce satisfacție morală suma de 15000 lei care urmează a fi încasată de la Erhan Petru. Pentru a dispune astfel instanța a ținut cont de faptul că, urmare a accidentului partea vătămată a suportat vătămări corporale, a pierdut locul de muncă, din care motiv au și apărut problemele de familie. Într-adevăr, acest fapt i-a cauzat suferințe și psihice părții vătămate.”*

De asemenea, instanța de recurs respinge ca neîntemeiat, argumentul inculpatului, precum că nu s-a ținut cont de faptul că și partea vătămată Rujanschi Valeriu poartă o bună parte din vină în situația cînd el se deplasa cu automobilul pe timp de noapte fără lumină, deoarece potrivit sentinței Judecătoriei Ialoveni din 06 decembrie 2013 Rujanschi Valeriu învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal a fost achitat, deoarece fapta nu a fost săvîrșită de inculpat, (f. d. 232, vol. I). Sentința de achitare a fost menținută de către instanța de apel și instanța de recurs, (f. d. 25-32, 67-72, vol. II).

La fel, instanța de recurs ordinar relevă faptul, că instanța de apel a expus în decizia sa o frază greșită, și anume că „prima instanță a individualizat corect sumele ce urmează a fi achitate părților vătămate ca despăgubire cu titlu de prejudiciu moral, ținându-se cont de faptul că pierderile suportate de reclamantii sunt inestimabile și nerecuperabile, dar și de gradul de vinovăție al inculpatului, avînd în vedere că infracțiunea este din categoria celor săvîrșite din imprudență, cît și din posibilitățile reale ale acestuia de a achita sumele percepute”, însă Colegiul penal menționează că aceasta constituie o eroare materială și nu este motiv de a casa decizia instanței de apel.

Referindu-se la motivul, că partea vătămată Rujanschi Valeriu nu a suportat vătămări corporale, Colegiul penal constată, că în urma loviturii accidentale a

automobilelor evident că partea vătămată Rujanschi Valeriu s-a lovit și a suportat dureri fizice, dar vătămări corporale nu a avut, ce la fel în decizia din 27.09.2016 este indicat greșit că au survenit vătămări corporale, care la fel constituie o eroare materială a instanței de apel, care tot nu poate duce la casarea deciziei, deoarece au survenit suferințe psihice puternice.

În atare circumstanțe, raportînd situația reținută în cauză, la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că lipsesc temeiuri de drept de casare a hotărîrii adoptate în prezenta cauză penală și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursului declarat de inculpat, ca fiind vădit neîntemeiat.

10. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpatul Erhan Petru, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 septembrie 2016, în cauza penală privindu-l pe **Erhan Petru Xxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **29 iunie 2017**.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Toma Nadejda